

STRUČNO SAVJETOVANJE OVLAŠTENIH REVIZORA I RAČUNOVOĐA

Uloga revizora u primjeni Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi

Izvođač: mr.sc. Dalibor Briški

Predmet zakona

- Financijsko poslovanje poduzetnika
- Rokovi ispunjenja novčanih obveza i pravne posljedice zakašnjenja s ispunjenjem novčanih obveza
- Postupak predstečajne nagodbe

Rokovi ispunjenja novčanih obveza

- U ugovorima među poduzetnicima:
  - do 60 dana,
  - dulji rok, pod uvjetom da je dužnik izdao vjerovniku sredstvo osiguranja tražbine koje ima učinak ovršne isprave, a ne može biti dulji od 360 dana,
  - ako ugovorom nije ugovoren rok za ispunjenje novčane obveze, dužnik je dužan ispuniti novčanu obvezu u roku od 30 dana.

- U ugovorima između poduzetnika i osoba javnog prava (dužnik novčane obveze):
  - do 30 dana,
  - iznimno može se ugovoriti i duži rok ispunjenja novčane obveze, ali ne duži od 60 dana,
  - ako ugovorom nije ugovoren rok za ispunjenje novčane obveze, dužnik je dužan ispuniti novčanu obvezu u roku od 30 dana.
- Posebna naknada za troškove prouzročene vjerovniku dužnikovim zakašnjenjem s ispunjenjem novčane obveze – paušalni iznos od 300,00 kuna

Financijsko poslovanje poduzetnika

- Temeljne obveze uprave – osiguranje likvidnosti i solventnosti, dosezanje i održavanje adekvatne razine kapitala s obzirom na karakteristike poslovne djelatnosti i rizike kojima je društvo izloženo
  - upravljanje rizicima (tržišni, kreditni, operativni i rizik likvidnosti)
- Temeljne obveze nadzornog odbora – nadziranje stanja likvidnosti i solventnosti društva
- **Neadekvatnost kapitala** – ako je gubitak iz tekuće godine zajedno s prenesenim gubicima dosegnuo polovinu visine temeljnog kapitala društva

- Uprava:
  - u roku 8 dana predlaže mjere i dostavlja ih nadzornom odboru koji daje svoje mišljenje u roku 8 dana,
  - provodi navedene mjere iz svoje nadležnosti,
  - saziva skupštinu radi odlučivanja o mjerama u njenoj nadležnosti.
- Provođenje mjera u roku od 90 dana
- Pitanje: U kojem trenutku utvrđivanje neadekvatnosti kapitala?
- Pitanje: Zašto usporedba gubitka samo s temeljnim kapitalom?
- Nema prekršajne odredbe koja se odnosi na navedene obveze

Likvidnost

- Sposobnost pravodobnog ispunjavanja dospjelih novčanih obveza.
- **Nelikvidnost** nastaje kad poduzetnik ne može u određenom vremenskom razdoblju ispuniti novčane obveze koje dospijevaju u tom razdoblju.
- Smatra se da je poduzetnik nelikvidan ako:
  - više od 60 dana kasni u ispunjenju jedne ili više novčanih obveze, čiji iznos prelazi 20% od iznosa svojih obveza objavljenih u godišnjem izvješću za proteklu financijsku godinu,
  - više od 30 dana kasni s isplatom plaće u visini ugovorene plaće te plaćanjem pripadajućih poreza i doprinosa koje je dužan obračunati i uplatiti zajedno s plaćom.

Solventnost

- Trajnija sposobnost ispunjavanja svih svojih novčanih obveza.
- Insolventnost nastaje kad poduzetnik:
  - postane nesposoban za plaćanje,
  - postane prezadužen.
- **Nesposoban za plaćanje** - ako u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u razdoblju duljem od 60 dana.
- **Prezadužen** - ako vrijednost njegove imovine ne pokriva postojeće obveze (osim ako član društva osoba, koji je fizička osoba, solidarno odgovara za obveze)

Postupanje u uvjetima nelikvidnosti

- Samo plaćanja nužna za redovno poslovanje:
  - prioritetne tražbine,
  - plaće radnika od dana otvaranja postupka predstečajne nagodbe,
  - operativni troškovi poslovanja,
  - nabava robe i usluga potrebnih za redovno poslovanje,
  - porez na dodanu vrijednost, trošarine, doprinosi i drugi porezi koji od strane dužnika moraju biti obračunati i plaćeni u skladu s propisima,
  - troškovi postupaka pred javnopravnim tijelima.

- Ne smiju se poduzimati radnje koje bi za posljedicu imale oštećenje ili dovođenje vjerovnika u neravnopravan položaj (preusmjeravanje novčanih i financijskih tijekova na drugu osobu, davanje zajma, isplaćivanje predujma dobiti ili dobiti, isplaćivanje dividende, obavljanje prijenosa prava na treće osobe, osobito na povezana društva).
- Poduzimanje mjera financijskog restrukturiranja radi ponovnog uspostavljanja stanja likvidnosti.

Obveza pokretanja postupka predstečajne nagodbe

- U roku od 60 dana od nastanka nelikvidnosti (ukoliko poduzetim mjerama financijskog restrukturiranja dužnik ne može uspostaviti stanje likvidnosti)
- Ako je dužnik insolventan - bez odgađanja, a najkasnije 21 dan od nastanka insolventnosti
- Prijelazna odredba - dužnici koji u trenutku stupanja na snagu Zakona ispunjavaju uvjete za pokretanje postupka predstečajne nagodbe, dužni su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona, pokrenuti postupak predstečajne nagodbe (30.12.2012.)

Načela

- **Načelo dobrovoljnosti** - dobrovoljni pristanak dužnika i vjerovnika
- **Načelo jednakog postupanja prema vjerovnicima** - dužnik je dužan jednako postupati prema svim vjerovnicima istog položaja i ne poduzimati radnje koje bi za posljedicu imale dovođenje vjerovnika u nejednaki položaj
- **Načelo postupanja u dobroj vjeri** - vjerovnik i dužnik tijekom predstečajne nagodbe ne smiju poduzimati radnje kojima se može prouzročiti šteta
- **Načelo pristupa podacima** - dužnik je dužan osigurati pravodoban i nesmetan pristup podacima i dokumentaciji od značaja za financijsko restrukturiranje

Sadržaj prijedloga za otvaranje postupka predstečajne nagodbe

1. tvrtka ili naziv, sjedište i poslovna adresa, odnosno ime i prezime, sjedište i poslovna adresa, adresa prebivališta te OIB dužnika i zahtjev da se nad dužnikom provede postupak predstečajne nagodbe,
2. izvješće o financijskom stanju i poslovanju dužnika,
3. plan financijskog restrukturiranja,
4. plan operativnog restrukturiranja,
5. izvješće ovlaštenog revizora koje sadrži: procjenu vrijednosti društva i pozitivno mišljenje o planu financijskog i operativnog restrukturiranja,
6. popis imovine i prava dužnika koji su upisani u odgovarajuće upisnike,
7. izjavu da sklapanje predstečajne nagodbe neće utjecati na tražbine radnika.

Izvješće o financijskom stanju i poslovanju dužnika

Sadrži:

1. financijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu koji nisu stariji od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva za provođenje postupka predstečajne nagodbe,
2. izvješće revizora o financijskim izvještajima priloženim uz zahtjev za provođenje postupka predstečajne nagodbe,
3. popis tražbina radnika,
4. popis obveza prema vjerovnicima,
5. izvješće revizora o realnosti i objektivnosti priloženog popisa obveza,

6. visinu prosječnih mjesečnih troškova redovnog poslovanja dužnika u posljednjih godinu dana prije datuma sastavljanja financijskog izvješća iz točke 1.,

7. popis dužnikovih dužnika

- Članak 42. stavak 2 Zakona “Izvješće o financijskom stanju i poslovanju dužnika mora biti revidirano od strane ovlaštenog revizora.”

Plan financijskog i operativnog restrukturiranja

1. opis činjenica i okolnosti iz kojih proizlazi postojanje uvjeta za otvaranje postupka predstečajne nagodbe,
2. izračun manjka likvidnih sredstava na dan priloženih financijskih izvještaja,
3. opis mjera financijskog restrukturiranja i izračun njihovih efekata na manjak likvidnih sredstava,
4. opis mjera operativnog restrukturiranja i izračun njihovih efekata na profitabilnost poslovanja i otklanjanje insolventnosti poslovanja,
5. plan poslovanja za razdoblje od pet godina uz detaljno obrazloženje razloga za utvrđivanje svake pozicije plana,

6. planirana bilanca na zadnji dan petogodišnjeg razdoblja za koje je sastavljen plan poslovanja,
7. prijedlog predstečajne nagodbe, i to:
  - 1) analiza tražbina prema veličini, kategoriji (prioritetne tražbine, izlučna prava, razlučna prava i neosigurane tražbine), razina očekivanog namirenja i prijedlozi rokova za njihovo namirenje te usporedba s očekivanim namirenjem u slučaju stečaja,
  - 2) izračun troškova restrukturiranja.

Izvješće od strane ovlaštenog revizora (čl. 47 ZFPPN)

- Sadržaj:
  - izvješće revizora o financijskim izvještajima priloženim uz zahtjev za provođenje postupka predstečajne nagodbe,
  - izvješće revizora o realnosti i objektivnosti priloženog popisa obveza,
  - izvješće revizora o procijenjenoj vrijednosti društva o planu financijskog i operativnog restrukturiranja.
- Primjena Zakona o reviziji i revizijskih standarda koji se primjenjuju na takve angažmane

- U izvješću revizora o planu financijskog i operativnog restrukturiranja moraju biti izraženi stavovi o:
  1. nelikvidnosti i insolventnosti društva na dan sastavljanja financijskih izvještaja,
  2. postojanju razumnog uvjerenja o tome da li će provedba financijskog i operativnog restrukturiranja omogućiti likvidnost i solventnost društva,
  3. da li će i u kojoj mjeri provedba predstečajne nagodbe omogućiti vjerovnicima i kojoj kategoriji vjerovnika bolje uvjete namirenja njihovih tražbina od uvjeta koje bi imali od onih da je nad dužnikom pokrenut stečaj.
- **Mišljenje**: pozitivno, negativno ili izraženo uz određena ograničenja koja utječu na mišljenje revizora, odnosno na njegovo razumno uvjerenje

- **Pozitivno mišljenje** ovlašteni revizor donosi kad:
  1. utvrdi da je dužnik nelikvidan ili insolventan, i
  2. sa stupnjem vjerojatnosti koji prelazi 50 posto, ocijeni:
    - da će provedba plana financijskog restrukturiranja omogućiti likvidnost i solventnost dužnika.
- **Negativno mišljenje** ovlašteni revizor donosi kad:
  1. utvrdi da je dužnik likvidan i solventan, ili
  2. sa stupnjem vjerojatnosti koji prelazi 50 posto, ocijeni:
    - da provedba plana financijskog restrukturiranja neće omogućiti likvidnost i solventnost dužnika.
- Pravo revizora na nagradu za rad i naknadu stvarnih troškova.
- Odgovornost revizora

Glavne mjere financijskog restrukturiranja

- **Ponuda vjerovnicima** roka ispunjenja tražbina i njihovo smanjenje (postotak ne može biti manji od 30% – ako se plaćanje nudi u roku od četiri godine, niti manji od 40% – ako se plaćanje nudi u roku od osam godina)
- **Pretvorba tražbina u udjele u kapitalu**
  - primjena odredbi ZTD-a
  - nema obveze javne ponude u slučaju stjecanja dionica dužnika
  - za kreditne institucije prethodna suglasnost HNB-a

Računovodstveni učinak

- U računu dobiti i gubitka dužnika kao prihod se ne iskazuje smanjenje ili prestanak obveza dužnika na temelju:
  1. prestanka tražbine vjerovnika, unosom tražbine u temeljni kapital društva u postupku povećanja temeljnog kapitala,
  2. smanjenje tražbine vjerovnika,
- Dužnik je dužan pokriti preneseni gubitak, a potencijalnu razliku do ukupnog iznosa smanjenja obveza iskoristiti za oblikovanje kapitalne pričuve.
- Nije u skladu s računovodstvenim standardima ako se radi o vjerovnicima koji nisu članovi društva / dioničari

- Dužnik koji je stvorio kapitalne pričuve ne smije provesti redovito smanjenje temeljnog kapitala prije isteka roka od 10 godina od odobrene predstečajne nagodbe i prije isteka roka za ispunjenje svih obveza koje proizlaze iz odobrene predstečajne nagodbe.

Smanjenje tražbine vjerovnika

- **Dužnik**

- smanjenje obveze i pokriće gubitka ili povećanje kapitalnih pričuva
- povećanje osnovice poreza na dobit (osim ako je vjerovnik dioničar / član društva)

- **Vjerovnik**

- rashod i smanjenje potraživanja
- porezno priznat rashod za porez na dobit

- PDV – mogućnost smanjenja obveze za PDV kod vjerovnika (smanjenje naknade za obavljene isporuke) jedino ako ga dužnik pismeno obavijesti da je ispravio svoje pravo na pretporez

Unos tražbine u temeljni kapital u postupku povećanja temeljnog kapitala dužnika

- **Dužnik**

- smanjenje obveze i povećanje temeljnog kapitala
- primjena odredbi ZTD-a o povećanju temeljnog kapitala
- novi vlasnički odnosi

- **Vjerovnik**

- smanjenje potraživanja i povećanje financijske imovine
- mjerenje financijske imovine nakon početnog priznavanja